

คอลัมน์ “แจ่งสี่เปี้ย” ฉบับวันที่ 31 มีนาคม 2569

ชวนกันสร้างพฤติกรรมทางการเงินที่ดี .. “อยู่ให้เป็น เย็นให้พอ รอให้ได้”

ดร.พรเพ็ญ สดศรีชัย
ธนาคารแห่งประเทศไทย

เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมา ผู้เขียนในฐานะกรรมการและเลขานุการ มูลนิธิ 50 ปี ธพท. ได้เข้าร่วมงาน ปัจฉิมนิเทศนักเรียนทุน ที่จัดโดย กสศ. โดย [มูลนิธิ 50 ปี ธพท.](#) ให้ทุนแก่เด็กยากจนผ่านโครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง เพื่อให้แก่นักเรียนกลุ่มนี้รอดพ้นจากการเป็นแรงงานทักษะต่ำ แต่เติบโตเป็นกลุ่มวัยทำงานในสาขาขาดแคลน ตอบโจทย์เศรษฐกิจของประเทศค่ะ

ในงานนี้ วิทยากรหลายท่านให้คำแนะนำดีๆ แก่น้อง ๆ อาทิ การมีวินัยต่อตัวเองในการหาความรู้ อยู่เสมอและมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน เป็นต้น

ยังมีอีกเรื่องหนึ่ง ที่ผู้เขียนเห็นว่า ควรแนะนำแก่น้อง ๆ เพิ่มเติม คือ **ความรู้ทางการเงิน** โดยเฉพาะ การสร้างพฤติกรรมทางการเงินที่ดี แบบที่เรียกว่า “อยู่ให้เป็น เย็นให้พอ รอให้ได้”

1. ทำอย่างไร จึงจะ “อยู่ให้เป็น” ทางการเงิน

แม้ผลสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทย ปี 2567 พบว่า ระดับพฤติกรรมทางการเงิน (financial behavior) ในภาพรวม ปรับดีขึ้นจาก 70% เป็น 72% และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD ที่ 61% สะท้อนว่าคนไทยมีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้นในหลายด้าน เช่น การชำระค่าใช้จ่าย ค่าน้ำ ค่าไฟ ตรงเวลา แต่บางพฤติกรรม กลับมีแนวโน้มลดลงจากผลสำรวจปี 2565 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD เช่น การจัดสรรเงินก่อนใช้ และการไม่กู้ยืมเมื่อเงินไม่พอใช้ ผู้เขียนคิดว่าน่าจะเป็นเพราะขาดการสร้างนิสัยทางการเงินที่ดี

การวางแผนทางการเงินเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน ไม่จำกัดเฉพาะคนรายได้สูงและมีเงินเหลือ ในทางกลับกัน คนที่มีรายได้น้อย ยิ่งต้องควรทำความเข้าใจฐานะทางการเงินของตนเอง

เมื่อเข้าสู่วัยทำงานมีรายได้ ทุกคนควรวางแผนว่าจะจัดสรรเงินอย่างไร เช่น ใช้กฎ 50/30/20 กล่าวคือ 50% สำหรับรายจ่ายจำเป็น ส่วน 30% เป็นรายจ่ายที่ให้รางวัลกับตัวเอง เช่น ช้อปปิ้ง ท่องเที่ยว และ ที่สำคัญคือ ต้องกันเงินราว 20% เพื่อการออมไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และยามเกษียณได้อย่างไม่ลำบาก

การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย จะทำให้เห็นภาพรวมสถานะการเงินของตนเองว่าเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้หรือไม่ ในกรณีที่รายจ่ายมากกว่ารายได้ที่มีอยู่ ก็จำเป็นต้อง (1) ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลง หรือ (2) เพิ่มรายได้ ด้วยการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ไม่หยุดเรียนรู้เพื่อรองรับโลกที่ไม่หยุดนิ่ง หรือ ทำทั้ง 2 ด้านนะคะ

แผนการใช้เงินที่ดี จึงควรมีรายจ่ายไม่เกินรายรับ และต้องจัดสรรเงินออมเพื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ดังคำที่ว่า มีน้อย ใช้น้อย มีมาก ใช้น้อย แต่ให้มีเงินเหลือเก็บ จึงจะเรียกว่า “อยู่ให้เป็น” ทางการเงินค่ะ

2. การ “เย็นให้พอ” ไม่ตกเป็นเหยื่อมิจฉาชีพทางการเงิน

ข้อควรระวังเป็นอย่างมากในปัจจุบัน คือ ภัยการเงิน ซึ่งมีหลายรูปแบบและเป็นเรื่องที่พบได้ทุกช่วงอายุ ความรู้เท่าทันภัยการเงินรูปแบบต่างๆ เป็นเรื่องที่สำคัญ โดยกลุ่มเด็กและวัยรุ่นมักถูกหลอกผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เกมออนไลน์ กลุ่มวัยทำงานอาจโดนหลอกซื้อของออนไลน์ หลอกร่วมลงทุน หรือ หลอกกู้เงินออนไลน์ ส่วนวัยผู้ใหญ่อาจโดนหลอก Romance scam ขณะที่วัยสูงอายุมักโดนหลอกให้โอนเงิน แก๊ง call center

สิ่งสำคัญ คือ ตั้งสติ คิดอย่างรอบคอบ และ สอบทานสิ่งที่มีมิจฉาชีพกล่าวอ้างว่าเป็นไปได้จริงหรือไม่ เหล่านี้ คือ ความหมายของคำว่า “เย็นให้พอ” เพื่อไม่ตกเป็นเหยื่อมิจฉาชีพทางการเงินค่ะ

3. การอดทนต่อสิ่งเร้า และ “รอให้ได้” ในการใช้เงิน

ปัจจุบัน เทรนด์การใช้จ่ายแบบออนไลน์ นำความสะดวกสบายมาให้ผู้ชื้อนะคะ แต่การรู้จักใช้เงินอย่างฉลาดเป็นสิ่งจำเป็น ที่ต้องถูกคิดให้ดี คือ การ “จ่ายก่อน ผ่อนทีหลัง” Buy Now Pay Later (BNPL) หรือ ผ่อนชำระแบบดอกเบี้ย 0% ว่า จะเป็น โอกาส หรือ กับดัก ซึ่งย้อมขึ้นอยู่กับสถานะการเงินและแผนการใช้เงินของแต่ละคนด้วยนะคะ

เราควรอดทนต่อสิ่งเร้า และ มีความฉลาดในการใช้เงิน รู้จัก “รอให้ได้” เพื่อถูกคิดสักนิดว่า “ของมันต้องมี” นั้น เป็น ความอยากที่จะมี (want) หรือ ความจำเป็นต้องมี (need) กันแน่ นะคะ

หากไม่อดทน “รอให้ได้” ในการใช้เงิน ทำให้รายรับไม่พอกับรายจ่าย ย่อมนำไปสู่กับดักการหมุนเงิน วนเป็นวงจรรูปาทัวร์กัน โดย คนไทย (1) เป็นหนี้เร็วขึ้น โดย 50% ของคนไทยอายุ 30 ปีมีหนี้ และ ประมาณ 1 ใน 5 ของกลุ่มดังกล่าวเป็นหนี้เสีย (2) เป็นหนี้มากขึ้น โดยสัดส่วนประชากรที่เป็นหนี้เพิ่มขึ้น จากราว 20% ในอดีต เป็น กว่า 30% และ (3) เป็นหนี้นานขึ้น แม้จะเกษียณอายุ ก็ยังใช้หนี้ไม่หมด โดยคนอายุ 60-69 ปี มีหนี้เฉลี่ยราว 4.5 แสนบาทต่อราย ส่วนคนอายุ 70-79 ปี มีหนี้เฉลี่ยเกือบ 3 แสนบาท

การจะหลุดพ้นจากวงจรรูปาทัวร์แห่งการก่อหนี้ที่ไม่ควร ต้องเริ่มจากการปรับพฤติกรรมการใช้เงินของตนเอง จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และมีแผนการเงินที่ดี สิ่งสำคัญ คือ ลงมือทำจริง ตามแผนใช้เงินค่ะ

ผู้ว่าการแบงก์ชาติ คุณวิทย์ รัตนกร ให้ความสำคัญมากกับการแก้ปัญหาหนี้ ด้วยการออกมาตรการเฉพาะจุดเพื่อช่วยเหลือคนตัวเล็ก ให้สามารถหลุดพ้นจากภาระหนี้เสียกลับมาใช้ชีวิตปกติด้วยโครงการ “ปิดหนี้ไว ไปต่อได้” และ การผลักดันงานส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้แก่ประชาชน (financial literacy) ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมขึ้น เช่น การส่งเสริมการออม การสอนวิธีการใช้เงิน เพื่อให้คนมีวินัยทางการเงินมากขึ้น สะท้อนจากคำกล่าวในงาน [GovernorConnect](#) ที่ ผู้ว่าฯ วิทย์พบสื่อมวลชนครั้งแรกเมื่อรับตำแหน่งค่ะ

แบงก์ชาติมีบทบาทนำในด้านการให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชน โดยทำงานร่วมกับพันธมิตรที่เกี่ยวข้องในหลายมิติ อาทิ การให้ความรู้ผ่านหลักสูตรทางการเงิน และ Train the trainer โครงการครูสตางค์ ตลอดจนการบรรยายแก่บุคลากรทางการศึกษา เช่น การเป็นวิทยากรในเวที กสศ. เพื่อให้คุณครูส่งต่อความรู้แก่เด็ก รวมถึง การจัดทำ Knowledge Hub [สตางค์ story](#) ใน web site เป็นต้น

การปรับพฤติกรรมการใช้เงินนั้นไม่ง่าย แต่ก็มีใช้เรื่องที่จะทำกันไม่ได้ ขอเพียงให้เริ่มทำกันตั้งแต่วันนี้ เริ่มจากการปรับพฤติกรรมของตัวเองก่อน เช่น เปลี่ยนจาก “จ่ายก่อน ผ่อนทีหลัง” เป็น “เก็บก่อน จ่ายทีหลัง” และ “คิดก่อนใช้” ว่าเป็นของที่อยากมี (want) หรือ จำเป็นต้องมี (need)” กันนะคะ จากนั้น ก็ช่วยกันส่งต่อแนวคิดที่ดีนี้ขยายวงสู่ครอบครัว เพื่อน สังคม ชวนกันทำบ่อย ๆ ทำซ้ำ ๆ และสื่อสารในวงกว้าง เพื่อให้พฤติกรรมการใช้เงินที่ดีเกิดเป็นค่านิยมร่วมของสังคมไทยกันค่ะ

** บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด **